Tweede Kamer der Staten-Generaal 2

Vergaderjaar 2015–2016

25 087 Internationaal fiscaal (verdrags)beleid

Nr. 116 BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 mei 2016

Op verzoek van uw Kamer geef ik in deze brief een reactie op het onderzoeksrapport van SOMO waarin in opdracht van FNV een onderzoek naar de effectieve belastingdruk voor grote Nederlandse bedrijven wordt gepresenteerd.[1] Eerder heeft het lid Groot (PvdA) vragen gesteld over onder meer dit onderzoek (Aanhangsel Handelingen II 2015/16, nr. 2495). De antwoorden hierop zijn op 10 mei 2016 naar uw Kamer gestuurd. Hierna ga ik in op de uitkomsten van het rapport en geef ik een reactie op de aanbevelingen daaruit.

Uitkomst van het onderzoek

Belastingontwijking door internationaal opererende bedrijven staat al geruime tijd hoog op de politieke agenda. Internationaal lijkt er consensus te bestaan over de noodzaak van het tegenaan van schadelijke belastingontwijking. Onder meer het BEPS-project en in Europees verband de ATAD-richtlijn beogen dit tegen te gaan. In het licht van deze ontwikkelingen heb ik met interesse kennis genomen van het onderzoekrapport van SOMO.

Het rapport onderzoekt de gemiddelde effectieve belastingdruk voor een groep van 151 grote Nederlandse bedrijven over de periode 2005–2014. Het onderzoek concludeert dat in deze periode de gemiddelde effectieve belastingdruk van de 93 onderzochte beursgenoteerde bedrijven 21,45% bedraagt. Voor de 58 niet-beursgenoteerde bedrijven volgt uit het onderzoek een gemiddeld effectief tarief van 17,88%.

De effectieve belastingdruk is volgens de onderzoekers een indicatie voor belastingontwijking. Daarvoor wordt de effectieve belastingdruk vergeleken met een (wereldwijd) statutair tarief. De vergelijking kan volgens de

[1] SOMO, «Grote Bedrijven, Kleine Lasten – Een onderzoek naar de effectieve belastingdruk voor grote Nederlandse bedrijven», maart 2016.

kst-25087-116
ISSN 0921 - 7371
’s-Gravenhage 2016

onderzoekers leiden tot een schatting van misgelopen belastinginkomsten voor overheden.

Voor het verschil tussen de effectieve belastingdruk van de onderzochte ondernemingen en het statutaire tarief draagt het onderzoek twee oorzaken aan.
Allereerst ontstaat het verschil volgens de onderzoekers door belastingontwijking. Een tweede oorzaak voor het verschil kan worden gevonden in maatregelen die de overheid neemt om economische activiteiten te stimuleren of dubbele belasting te voorkomen. Uit het onderzoek blijkt echter niet in welke mate deze twee oorzaken bijdragen aan het verschil tussen het statutaire tarief en de effectieve belastingdruk.

Overigens lijkt bij de bepaling van het statutaire tarief geen rekening te zijn gehouden met fiscale voordelen die veel landen bieden, bijvoorbeeld in de vorm van een patentbox. Dit draagt wel bij aan het verschil tussen de effectieve belastingdruk en het statutaire tarief, maar is niet het gevolg van belastingontwijking. Aangezien er dus verschillende oorzaken zijn, is het effect van enkel belastingontwijking op het verschil tussen statutair en effectief tarief daarmee niet duidelijk.

Daarnaast wordt voor het gemiddelde statutaire tarief op buitenlandse winsten in het onderzoek uitgegaan van de statutaire tarieven in 114 landen gewogen naar de grootte van hun BBP. Hierbij lijkt geen rekening te zijn gehouden met de werkelijke verdeling van de activiteiten van de Nederlandse ondernemingen in de verschillende landen. Hierdoor ontstaat mogelijk tevens een verschil, dat echter niet te herleiden is.

Aanbevelingen

De onderzoekers komen op basis van deze resultaten tot, kort weergeven, de volgende drie aanbevelingen:
– Zorg voor een eerlijk belastingbeleid waar multinationale bedrijven hun bijdrage leveren aan de samenleving;
– Onderneem actie tegen internationale belastingconcurrentie en winstverschuiving;
– Creëer meer financiële transparantie.

De aanbevelingen van SOMO sluiten goeddeels aan bij het Nederlandse kabinetsbeleid. Nederland zet zich er voor in om in internationaal verband bindende afspraken te maken die misbruik en belastingontwijking tegengaan en er aan bijdragen dat belasting wordt geheven daar waar waarde wordt toegevoegd.

Binnen dat beleid ziet het kabinet een belangrijke rol weggelegd voor transparantie en automatische uitwisseling van fiscale gegevens. Dit stelt landen in staat om hun belastingregels goed toe te passen. In dat kader is in Nederland bijvoorbeeld per 1 januari 2016 wetgeving van kracht die country-by-country reporting voorschrijft voor internationaal opererende ondernemingen. Ook de andere minimumstandaarden van het BEPS-project dragen hier aan bij.[2]

De Staatssecretaris van Financiën,
E.D. Wiebes

[2] Over de appreciatie van de uitkomst van het BEPS-project informeerde ik uw Kamer eerder in mijn brief van 5 oktober 2015, Kamerstukken II 2015/16, 25 087, nr. 112.